

เทศน์เช้า วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแก อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มนุษย์เวลาเกิดมาแล้วนี่คิดว่าตัวเองประเสริฐที่สุด สิ่งที่ว่าประเสริฐที่สุดมันเห็นไหม เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพูดไว้เอง ในบรรดาสัตว์๒เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด ประเสริฐที่สุดเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาตัวของท่านรอดพ้นจากวิภวาทะ รอดพ้นจากสิ่งที่ครอบคลุม สิ่งที่ยึดกับบัญชาใจ ในวิภวาทะต้องเวียนไปเวียนมานี้เห็นไหม ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

เราว่ามนุษย์ประเสริฐเห็นไหม พอมนุษย์ประเสริฐ โลกนี้ในปัจจุบันมีการศึกษา โลกมีความเจริญรุ่งเรือง เห็นไหม โลกเจริญๆ วัตถุมันเจริญใจ แล้วถ้าวัตถุมันเจริญเห็นไหม เราก็ต้องเป็นเครื่องใช้ของเขาหาเพื่อบำรุงรักษา เขาต้องดูแลของเขานะเป็นความทุกข์อันหนึ่ง เห็นไหม ในสัตตบุรุษ ถ้าไม่มีสัตตบุรุษผู้ที่ประชุมกันอยู่ที่นั่นไม่เรียกว่า สภา ถ้าเราเรียกว่า สภา ที่ไหนเรียกว่า สภาที่นั่นต้องมีสัตตบุรุษ ต้องมีผู้มีปัญญา ผู้มีปัญญานักปราชญ์ เขาประชุมกันมันจะเป็นความเจริญรุ่งเรืองเห็นไหม

แต่ถ้ารัฐสภาเราไปดูกันที่ๆ เราไปดูกันที่ตีกรามบ้านช่อง เราไปดูกันที่เทคโนโลยี เพราะสิ่งนั้นเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก แต่เราไม่ดูที่สัตตบุรุษเห็นไหม มีสัตตบุรุษเท่านั้นถึงจะเรียกว่า สภา เราไปดูกันที่ไหน คุณติ ครูบาอาจารย์อยู่โคนไม้ อยู่ที่ไหน เห็นไหม ธรรมสภาจตุรา เอตมมุงคลมุตตมัม ที่ไหนมีการสนทนาธรรมที่นั่นเป็นมงคลแก่ชีวิต เห็นไหม เป็นมงคลแก่ชีวิต แต่ในปัจจุบันนี้ เราสนทนาธรรมกัน เอาธรรมของใคร เอากิเลสมาคะคานกัน สิ่งที่จะคะคานกันนะมันเป็นสัตตบุรุษใหม่ มันเป็นคนพาล คนพาลไม่มีเหตุผล คนพาลเอาสี่ข้างเข้าถูดกัน คนพาลเอาแต่เอาชนะคะคานกัน ด้วยไม่ใช่เหตุใช้ผลใช้คุณธรรมใช้ปัญญา

นี่พูดถึงโลกนะ ถ้าโลกเจริญ เจริญที่ไหน แต่ถ้าในหัวใจเราละเห็นไหม สัตตตะ สัตตตะ สัตตัมมนุษย์ มนุษย์และสัตว์ สัตตัมมนุษย์ มนุษย์สัตว์ประเสริฐ สัตตัมประเสริฐเห็น

ไหม สัตตะ ผู้ช้อง ถ้าหัวใจเราช้องอยู่เห็นไหม เวลามันคบคนพาลนะ เวลามันพาลถึงหัวใจเนี่ย หัวใจมันพาลมันไม่มีเหตุมีผล มันหาเรื่องไปได้ทุกอย่าง หาเรื่องกับใครหาเรื่องกับตัวเองนะ เหยียบย่ำตัวเองเอาตัวเองพ้นจากตัวเองไปไม่ได้ อ่างธรรมะของพระพุทธเจ้าทั้งหมดเลย เป็นความดิงามไปทั้งหมด ถ้าเป็นความดิงาม ทำไมเราเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราไม่ได้ละ ถ้าเป็นความดิงาม ทำไมเราหยุดไม่ได้ เราหยุดไม่ได้เห็นไหม

นี่การหยุดทางโลกนะ ทางธุรกิจถ้าเราหยุดเราอยู่เฉยอยู่ นั่นคือการถอยหลังละ หยุดไม่ได้ เราต้องคิดของเรา เราต้องมีกิจการของเรา เราต้องเติบโตตลอดไปหยุดไม่ได้เห็นไหม แต่ในทางธรรมนะให้หยุด พอหยุดแล้วเนี่ยได้พักได้ผ่อนแล้ว เราออกไปทำงานแล้วงานนั้นจะประเสริฐกว่านี้ งานนั้นดีกว่านี้ คุณ ถ้าเราเครียด เราตั้งเครียดอะไรต่างๆ เราคิดสิ่งใดไม่ออกเลย แต่ถ้าได้พักได้ผ่อนขึ้นมาแล้ว เราออกไปนี่สิ่งต่างๆ ที่เป็นปัญหา มันเป็นเรื่องเล็กน้อยเลย ถ้าเราเพลี่ย ร่างกายเราล้าความคิดเราอ่อนล้า พอคิดสิ่งใดจะคิดไม่ออกเลย แต่ถ้ามาพักมาผ่อนแล้ว เราออกไปพิจารณานะ ของนั้นของเล็กน้อยมากเลย ของเล็กน้อยนะแต่ถ้าเราไม่มีกำลังของเราแล้ว เราจะแก้ปัญหานั้นปัญหานั้นจะใหญ่มาก ปัญหานั้นทับถมเรามาก ปัญหานั้นเหยียบย่ำเรามาก แต่เราหยุดไม่ได้ หยุดไม่ได้เพราะอะไร ตัณหาทะยานอยาก

หน้าที่การงานนี้ไม่ใช่กิเลสนะ คนเราเกิดมา เห็นไหม คุณ สัตว์มันก็ต้องดำรงชีวิตของมัน เวลาดำรงชีวิตในป่าของมันนะ อาหารมือหนึ่งของมัน มันหาหญ้ากินของมันพวกแก่งพวกกวานี่ มันต้องแลกด้วยชีวิตของมันนะ เวลามันจะอิมท้องได้มือหนึ่งๆ เนี่ย เอาชีวิตเข้าแลก เอาชีวิตเข้าแลกแม้แต่สัตว์มันยังต้องดำรงชีวิตของมัน แล้วมนุษย์นี่ละ มนุษย์ฉลาดกว่าสัตว์ ทำไมมนุษย์ไม่มีหน้าที่การงาน ทำไมมนุษย์เราไม่ทำงาน มนุษย์เราต้องมีหน้าที่การงานของเรา แต่หน้าที่การงานนั้นเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัย ไม่ใช่หน้าที่การงานเพื่อสนองกิเลส

ถ้าสนองกิเลสนะ มันไม่มีวันพอเห็นไหม มันหยุดไม่ได้ มันพอไม่ได้ มันไม่มีวันพอ นี่หน้าที่การงานไปสนองมันนะ มันหยุดไม่ได้ แต่หน้าที่การงานเพื่อดำรงชีวิตของเราะ ปัจจัยเครื่องอาศัยคุณสิ พระทำไมเดินจงกรมเห็นไหม เขาไม่เข้าใจนะ คุณ ผู้บริหารก็นั่งบนโต๊ะนะ แต่ผมขวหมดเลย มันใช้ความรับผิดชอบสูงมาก นี่เวลาเดินจงกรมนั่ง

สมาธิภาวนานั่งเฉยๆ งานที่นั่งเฉยๆ หายใจเข้านี่ก็ พุท หายใจออกนี่ก็ โธ เนี่ย งานอัน
 ที่ทำกันไม่ได้ ไปห้ามเสาห้ามจั่วห้ามกันได้นะ ก็คนก็ช่วยกันเฮโดยกไปได้ ห้ามมันไป
 ได้ แต่เวลานั่งเฉยๆ เนี่ยเอาใจของเราไว้อำนาจของเรา เอาไว้ไม่อยู่เอาไว้ไม่ได้เห็นไหม

นี่งานอันละเอียดเห็นไหม ผู้บริหารของเขาเนี่ย เขานั่งโต๊ะเห็นไหม เราบอกว่า
 โอ้โฮ เราจะนั่งโต๊ะนะ เราจะไม่ทำงานกรรมกรแบกหาม เราจะนั่งโต๊ะ นั่งโต๊ะโอ้โฮนั่ง
 คร่ำเครียดทุกชั้นนะ เนี่ยโลกมองมูมกลับ เวลาโลกเขามองเขามองประสานันนะ แต่ถ้าเรา
 มองทางธรรม เราเกิดมาในพุทธศาสนาสอนเห็นไหม ในพระไตรปิฎกในหนังสือต่างๆ
 นี่ กระจายเปื้อนหมึกทั้งนั้นนะ มันเป็นกระจายเผาไฟมันก็หมดไป แต่ถ้าเราศึกษาขึ้นมา
 นะ มันเป็นความรู้ของเราขึ้นมา แล้วเราประพฤติปฏิบัติตามนั้นเห็นไหม นั่นนะสมบัติ
 ของเรา

ถ้าสมบัติของเราละ ความรู้สึกมันสัมผัสความรู้สึกชั่วนะ มันเปลี่ยนแปลง
 แหม คุณศึกษาธรรมะทำไม จำเขามาหมดเลยดีไปหมดเลย แต่ตัวเองไม่ทำอะไรเลยนะ ถ้า
 พุทธถึงธรรมะมาถามฉันฉันรู้หมดเลยพูดได้ทุกข้อเลยนะ แต่ตัวฉันทำตัวยังไงไม่เกี่ยว
 นะ ตัวฉันจะทำยังไงก็ได้ แต่ถ้ามันเป็นธรรมะขึ้นมาเนี่ย เห็นไหม อกุศล กุศล อกุศลถ้า
 เป็นอกุศลมันคิดออกมาจากใจ ถ้าเป็นอกุศลนะ อกุศลเนี่ยพุ่งชานละ มันทำให้จิตใจขุ่น
 มัวละ ถ้าเป็นกุศลละ กุศลมันเป็นคุณงามความดี กุศลความเพียรชอบ มันต้องมีความ
 วิริยะ ความอดสาหัส

ถ้าเป็นธรรมะต้องว่างๆ ต้องไม่ทำอะไรเลยนะ เนี่ย ถ้ามีการกระทำนั้น เป็นอรรถก
 ลมถาญโยค ทำตัวให้ลำบากเปล่า อย่ากินข้าวนะ อย่ากินเกิดมาอย่ากิน นอนเฉยๆ เนี่ย
 เพราะกินข้าวมันลำบาก ทุกอย่างมันลำบากไปหมดนะ กินทำไม ทำไมคนต้องกินต้องอยู่
 แล้วจิตประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย ทำไมมันไม่ต้องทำ มันต้องทำของมันทั้งนั้นนะ ทำดีทำ
 ชั่วมันต้องทำของมัน แล้วถ้าไม่ทำดีก็ทำชั่ว ถ้าเราไม่ทำชั่วเราทำคุณงามความดี แล้วเรา
 จะฝืนมัน เราจะฝืนความชั่ว เราจะทำคุณงามความดีของมัน มันจะขัดข้อง ถ้าทำความดี
 มันขัดข้องมาก ทำไม่ได้ โน้นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ มรรคผลไม่มี คุณประโยชน์การทำ
 ความดีไม่ได้ดีหรอก

คนทำดีจะได้ดีที่ไหน คนทำดีนะกลิ่นของศีลมันจะหอมทวนลม ทำความดีที่
 เหว ทำทานขึ้นมาเนี่ย เราไม่ติดกับมัน เห็นไหม เราทำทานขึ้นมาเนี่ยเราทำทาน เนี่ยบุญ
 กุศล เนี่ยบริสุทธิ์มาก ปฏิภาณ ๖ ผู้ให้ให้ด้วยความบริสุทธิ์เห็นไหม สิ่งที่ได้มา เราหามา
 ได้ด้วยความบริสุทธิ์สุด่อง ขณะที่เราให้เรามีความเข้มข้นแจ่มของอะไร เราให้ไปแล้ว
 มีความสุข นั่นแหละความดีจบแล้ว ความดีจบแล้วเห็นไหม ปฏิภาณ ๖ อย่างนั้นแหละ
 ความดีมหาศาล ความดีสะอาดบริสุทธิ์ใจ

แต่เวลาผู้ให้จะกว่าจะให้ ละล้าละลึงนะ เห็นหน้าฉันหรือยัง รับรู้ฉันหรือยังนะ
 ให้แล้วต้องประกาศอีกนะ ไม่ประกาศบุญนี้ไม่ได้บุญนะ อย่างนั้นไม่ต้องทำบุญหรือ
 จ้างเขา จ้างโฆษณาก็ได้ ไปจ้างเขาโฆษณา นายนี้ นายดี เป็นคนดีมาก ๆ เลย แต่มันชั่ว เนี่ย
 เราไปติดกันเองเห็นไหม ถ้าเราปฏิบัติ ๖ ผู้ให้ให้ด้วยความสุข ผู้รับรับด้วยความสุข สิ่ง
 นั้นจบแล้ว แล้วจบแล้วอย่างนี้มันสะอาดบริสุทธิ์นะ คุณิคุณนะ คุณีคุณนะ ธรรมะจิตสนิท
 เย็นดีสิ่งต่างๆ มันเป็นประโยชน์กับร่างกาย มันเป็นประโยชน์ รสชาติเห็นไหม รสชาติ
 จิตสนิทเห็นไหม มันเป็นที่มืออยู่แล้ว คุณิน้ำฝนน้ำต่างๆ นะ มันเป็นประโยชน์กับเรา
 ทั้งหมด

แต่เราก็ไม่ชอบ เราต้องชอบน้ำที่มีรสมีชาติของเราขึ้นมาเนี่ย เรื่องกิเลสตัดหา
 ความทะยานอยากมันเป็นอย่างนั้นแล้วเราก็ต้อง ต้องสนองตอบมัน ถ้าไม่สนองตอบมัน
 มันก็ไม่ยอม มันไม่ยอมนะ มันไม่ยอมคือมันไม่กระทำไง มันไม่ยอมกระดิกเลย แต่ถ้า
 นั้น ทาน ศีล ภาวนา ระดับของทานการเสียดละขึ้นมาเนี่ย มันจะมีการตอบสนองขึ้นมา
 เป็นอามิส สิ่งที่อามิส อามิสมันไปไหนไม่ได้หรือ อามิสเคลื่อนที่ไปไม่ได้หรือ มัน
 ต้องมีเจ้าของ มันต้องมีผู้เสียดละ มันต้องมีการกระทำ สิ่งนั้นมันถึงเคลื่อนไหวได้
 ตามแต่เจตนาที่จะเป็นไป

แล้วเจตนา นั้น มาจากไหน เจตนา นั้นมาจากไหนมาจากจิตติจิต มันมาจากพลังงาน
 พลังงานมาจากไหน พลังงานเป็นตัวภพ ตัวภพมาจากไหน ตัวภพมันมีวิชา มันมีความรู้
 ในตัวของมันเองเห็นไหมมันถึงขับเคลื่อนไป ขับเคลื่อนมาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดจากอะไร
 จากอินทร์พรหม เป็นพรหมเนี่ย แล้วทางพระพุทธเจ้าเนี่ยย้อนทวนกระแสกลับเข้าไป
 กลับไปทำความสะอาดของมันเห็นไหม ให้มันสะอาด ให้มันสงบของมันเห็นไหม ถ้า

มันสงบคือ เนี่ยวิชาสงบลงชั่วคราว วิชาสงบลงชั่วคราวเรายังมีโอกาสได้เปลี่ยนแปลงแก้ไข

ถ้าจิตไม่สงบ อาการเปลี่ยนแปลงแก้ไขนั้นมีเครื่องยนต์ ถ้ามันทำงานอยู่เนี่ยเราจะไปซ่อมเครื่องยนต์ได้ยังไง เครื่องยนต์ก่อนทำงานเราต้องดับเครื่องยนต์ แล้วเอาเครื่องยนต์นั้นไปถ่ายน้ำมันเครื่อง จะแก้ไขสิ่งใดต้องทำอย่างนั้น จิตสงบขึ้นมาจะ จิตมันเริ่มความคิดใจ จิตสงบขึ้นมาที่ดับเครื่อง ยนต์เครื่องแล้วอะไรมันเสียหาย อะไรมันเสียหาย สิ่งใดมันชำรุดทรุดโทรม สิ่งใดใช้แล้วมันสึกหรือเห็นไหม

เราจะเปลี่ยนแปลงยังไง นี่ก็เหมือนกันความคิดเราเนาะ คิดอย่างนี้คิดดีคิดชั่วคิดแล้วคิดเล่า คิดแล้วคิดเล่าคิดอย่างนี้ทำไมไม่เปลี่ยนแปลง นี่เรารู้ว่าไม่ดีทำไมเราไม่เปลี่ยนแปลง ไม่เปลี่ยนแปลงเพราะอะไร เพราะเราดับเครื่องไม่ได้เราเปลี่ยนอุปกรณ์อย่างนั้นไม่ได้ เราเปลี่ยนอะไหล่ที่นั่นไม่ได้ ถ้าเปลี่ยนอะไหล่ที่นั่นมันดีหรือไม่ดีความคิดอย่างนี้มันดีหรือไม่ดีโดยหลัก ความคิดโดยหลักปรารถนาดีทั้งนั้นล่ะ แต่ความคิดที่มันจรมาความคิดที่มันมา เห็นไหมทุกคนปรารถนาดีทั้งนั้น แต่ดีของกิเลส ดีของตัณหา ความทะยานอยากแต่ถ้ามีธรรมะขึ้นมาล่ะ ธรรมะนั้นต้องเข้าไปละ เข้าไปชะ ไปล้างไปทำความสะอาดของมันขึ้นมาแล้วมันจะดีของมันขึ้นไปเรื่อยๆ เห็นไหม

สิ่งนี้เห็นไหม ธรรมะเจริญ สัตบุรุษ สัตบุรุษคือมีปัญหาเอาตัวของตัวเองไว้ในอำนาจของตนได้ ที่ไหนมีสัตบุรุษที่นั่นถือว่าเป็นสภา ที่ไหนไม่มีสัตบุรุษที่นั่นถือว่าเป็นพาล วัตถุเจริญขนาดนั้นมันเป็นวัตถุ วัตถุให้ได้ที่พักอาศัย วัตถุได้เป็นที่พักอาศัยของคนชั่วคราวเท่านั้น เป็นที่พึ่งอาศัยเห็นไหม บ้านเรือนของเราเป็นที่พึ่งอาศัยแต่หัวใจเราเนาะ ถ้ามีธรรมะเป็นที่อาศัยมันมีของมันไปนะ โดยสมาธิ ถ้าจิตมันมีสมาธิมันก็มีความร่มเย็นเป็นสุขของมัน จิตถ้าไม่มีปัญหาของมัน มันชำระของมันแล้ว มันจะไปอยู่ที่ไหนก็ได้ มันมีเครื่องอาศัยในตัวมันเอง มันจะอยู่กลางแดดกลางฝนกลางสิ่งใดมันไม่ตื่นตื่นไม่ตกใจเลย ใจเราจะไปไหนต้องกางร่มไปเลยนะ แดดมันร้อนๆ เห็นไหม

แต่ถ้ามีธรรมะเป็นที่อาศัย ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงของมัน มันร้อนเดี๋ยวมันก็เย็น สิ่งนี้มันเปลี่ยนแปลง ถ้าใจเราเย็นแล้วสิ่งต่างๆเนี่ยมันแปรสภาพของมันอยู่แล้ว เราไปตื่นตื่นอะไรกับสิ่งแวดล้อมสภาพแวดล้อม ตัวเรา ตัวเราล่ะ ตัวเราเป็นยังไงถ้าตัวเรามี

ประโยชน์ขึ้นมา สภาพแวดล้อมเป็นเครื่องอาศัยเท่านั้น คนเราเห็นไหมจะอยู่ได้ต้องมี ออกซิเจนต้องมีการหายใจ ถ้าไม่มีออกซิเจนเนี่ยเรายู่กันไม่ได้หรอก

สิ่งที่สภาพแวดล้อมถ้ามันดีมันก็คือของมัน ถ้าจิตเราเปลี่ยนแปลงขึ้นมาเนี่ยเห็น ใจใหม่ สัตบุรุษ สัตบุรุษเอาใจของเราไว้อำนาจของเราพอใจแล้วเรา จิตใจของเราคินะ สมบัติพิสดานนะเป็นคุณงามความดีหมดเลย ถ้าจิตใจของเราไม่ดี สมบัติพิสดานนะทำให้คนคนนั้นเสียหายได้นะ เงินทองเนี่ยนะผู้มีปัญญาใช้มันเป็นประโยชน์นะ ผู้ไม่มี ปัญญาใช้เงินไม่ต้องใช้หรอก มีเงินมีทองเขาก็ปลิ้นจี้แล้ว ถ้ามันรักษาเงินทองมันไม่ได้ นะ เห็นไหมเพราะอะไร เพราะไม่ใช่สัตบุรุษ ไม่ใช่ผู้มีปัญญาเห็นไหม ไม่มีการรักษาเห็น ใจใหม่ เนี่ยสิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์มันก็เป็นโทษ แต่ถ้าสัตบุรุษเห็นใจใหม่สิ่งต่างๆ มันเป็น ประโยชน์หมด เป็นประโยชน์กับตัวเองด้วย ประโยชน์กับสังคมด้วย ประโยชน์กับภพ กับชาติเลย

นี่พูดถึงสัตบุรุษ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราฝึกฝนของเราขึ้นมา เห็นไหม นี่ธรรมชาติเราแสวงหากันเห็นไหม เราเสียสละนี่มันเป็นอามิส มันเป็นบุญกุศล ให้โอกาสได้ฟังธรรม ก็ฟังธรรมแล้วเนี่ย ฟังธรรม ฟังธรรมสิ่งที่ได้ยินได้ฟังนี่ฟังทุกวัน ตอกย้ำทุกวัน ตอกย้ำทุกวันนะ สิ่งที่ยังมันลึกลับสงสัย สิ่งที่ไม่เข้าใจได้เข้าใจ สิ่งที่ยังขัดข้อง หมองใจสิ่งนี้มันพิสูจน์กันเห็นไหม สุดท้ายจิตใจผ่องแผ้ว ผ่องแผ้วเพราะอะไร ผ่องแผ้ว เพราะมันแก้ไขใจ ผ่องแผ้วเพราะสิ่งที่มันเป็นความสุขในหัวใจ ผ่องแผ้วเพราะความ ลังเลสงสัย ผ่องแผ้วเพราะความที่กังวล วิดกกังวลเห็นไหม ถ้ามีฟังธรรมก็ธรรม กระเทือนขึ้นมาเนี่ยมันจะปล่อยวาง ปล่อยวาง มันจะเข้าใจของมันแล้วมันจะสละออก สละออกเห็นไหม เนี่ยจิตใจผ่องแผ้วผลที่สุดของฟังธรรมเห็นไหม แล้วฟังธรรมแล้วได้ ฟังธรรมประพฤติปฏิบัติขึ้นไปเนี่ยมันจะเป็นสมบัติของเราเนาะ เราจะมีธรรมเป็นที่อาศัย เราจะ เป็นสัตบุรุษ

เราเห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้เลย ในมनुญ์ ๒ ทำองค์พระ สัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด เราเป็นสาวก สาวก เราเป็นผู้ได้ยินได้ฟังแล้วเราจะ ประพฤติปฏิบัติตามขึ้นมา เราจะเป็นผู้ประเสริฐขึ้นมาในหัวใจของเรา ไม่ต้องไม่ให้มี ใครมารับรองรับประกัน ไม่ต้องให้มีใครมาเชื่อถือศรัทธา มันจะเป็นความเห็นของเรา

มันจะเป็นสัจจะความจริงของเรา มันเป็นสันติภูมิจิโก มันเป็นเรื่องจริงๆ ในหัวใจของเรา
เอวัง